

Recepta na proste i przyjazne pismo

Czy pisma mogą być bardziej zrozumiałe i przyjazne? Tak! Wystarczy zastosować kilka prostych zasad. Podajemy je w formie lekarstw – szczepionki, syropu, kropli, proszków, tabletek, zastrzyków. Jak na receptę przystało!

Przepisane lekarstwa zażywaj w pracy, gdy zabierasz się do pisania pisma. Pozytywne efekty gwarantowane!

<small>Recepta</small> Recepta na proste pismo	
<small>Świadczeniodawca</small>	
<small>Pacjent</small>	<small>Oddział NFZ</small>
<small>PESEL</small>	<small>Uprawnienia dodatkowe</small>
<small>Rp</small>	<small>Odpłatność</small>
Szczepionka Syrop Krople Proszki Tabletki Zastrzyki	
<small>Data wystawienia:</small>	<small>Dane i podpis lekarza</small> Jan Prosty
<small>Data realizacji „od dnia”:</small>	<small>Dane podmiotu drukującego</small>

Szczepionka na zwięzłą treść – przyjmij 5 szczepionek

Czytelnika bolą oczy, gdy czyta zbyt rozwlekłe pisma. Na czoło wstępują siódme poty, musi mrużyć powieki, a autor pisze i pisze... ale co gorsza i tak nie odpowiada na jego pytania! Co takiemu autorowi polecić? **Szczepionkę na zwięzłą treść!**

Szczepionka 1. Dopasuj pismo do jego odbiorcy. Kim jest i jakie ma potrzeby? Co już wie o sprawie, w której do niego piszesz? Czy musisz zacząć wyjaśniać ją od początku, czy też możesz ominąć ten etap, bo już pisałeś w tej sprawie? Czy często ma styczność z pismami urzędowymi i potrafi je odczytywać?

Szczepionka 2. Miej przed oczami odbiorcę swojego pisma. Pisz tak, jakbyś do niego mówił. Pisz z jego perspektywy – o rzeczach, które dla niego są istotne. Inaczej napiszesz do prawnika, inaczej do pani Iksińskiej, która chce wyjechać do sanatorium.

Szczepionka 3. Przemyśl, co chcesz napisać. Wybierz to, co istotne dla odbiorcy, nie dla Ciebie. Nie pisz wszystkiego, co wiesz na dany temat.

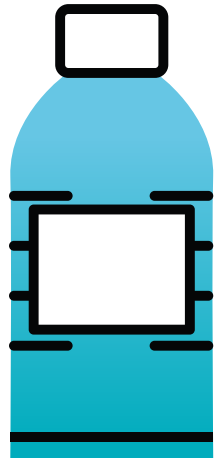
Szczepionka 4. Zaczynij od najważniejszego:

- jeśli odpowiadasz na czyjeś pismo – od odpowiedzi na pytanie,
- jeśli inicjujesz kontakt – od tego, o co prosisz lub o czym informujesz.

Pozostałą treść ułóż w logicznej kolejności.

Szczepionka 5. Wybierz logiczną metodę prezentowania pozostałej treści i trzymaj się jej konsekwentnie w całym piśmie. Najpopularniejsze metody to:

- opis według znaczenia – od spraw najważniejszych do najmniej ważnych,
- opis chronologiczny – od tego, co było, do tego, co będzie.

Syrop na układ pisma – weź 5 łyków

Ten syrop jest bardzo skuteczny, bo leczy cały układ. Wystarczy 5 łyków, żeby czytelnik zauważył, że każdy element w piśmie jest na miejscu, a informacje są posortowane. Nie musi nawet czytać pisma, bo patrzy i widzi, gdzie są informacje, których szuka!

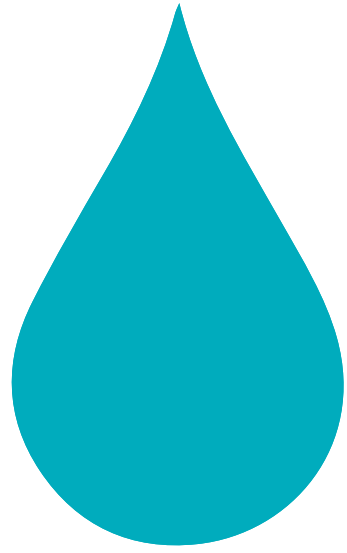
Łyk 1. Stwórz metryczkę z informacji porządkowych, takich jak: „w odpowiedzi na pismo z dnia...”, „nr sprawy...”, „sprawa dotyczy...”. Umieść ją poza główną treścią pisma.

Łyk 2. Podstawę prawną przenieś na koniec pisma w formie dodatkowego akapitu.

Łyk 3. Podziel tekst na krótkie akapity. Każdy z nich niech omawia tylko jeden wątek.

Łyk 4. Oddziel akapity od siebie większym odstępem, tak żeby na pierwszy rzut oka było widać, że są odrębnymi częściami. Nie rób wcięć akapitowych.

Łyk 5. Każdemu akapitowi nadaj śródtytuł, który streszcza jego zawartość. Nie musisz tego robić w krótkich pismach (do pół strony).

Krople na dobre zdania – zażyj 6 kropel

Długie zdania mogą wywołać u czytelnika demencję. Bo zanim dojdzie do końca zdania, zdąży już zapomnieć, co było na jego początku! Dlatego warto pić nasze krople, żeby czytelnikowi przynieść ulgę.

Kropla 1. Często stawiaj kropkę! Pisz krótkimi zdaniami, do 20 wyrazów.

Kropla 2. W każdym zdaniu zawieraj tylko jedną myśl (i najlepiej tylko jeden czasownik).

Kropla 3. Umieszczaj blisko siebie rzeczownik (odpowiada na pytanie: kto?) i czasownik (odpowiada na pytanie: co zrobił?) – oba jak najbliżej początku zdania.

Kropla 4. Stosuj naturalny szyk (typu „Ala ma kota”, a nie „Kota ma Ala”).

Kropla 5. Unikaj wtrąceń. Jeśli chcesz coś dopowiedzieć, zrób to w nowym zdaniu.

Kropla 6. Stosuj wyliczenia (np. w formie punktorów). Zadbaj o to, by zaczynały się w podobny sposób, np. wszystkie od czasowników.

Proszki na odpowiednie słowa – zaordynuj 5 dawek

Nasze proszki pomogą na czytelnicze zawroty głowy. Do nich bowiem prowadzą trudne słowa, specjalistyczne terminy i nieprzyjazny ton. Zaordynuj sobie, autorze, tylko 5 dawek, a Twój czytelnik nie będzie musiał brać pigułek na ból głowy!

Dawka 1. Skreślaj zbędne słowa, powtórzenia, rozwlekłe wyrażenia (np. „w związku z faktem”), słowa, które nie niosą dodatkowej informacji.

Dawka 2. Unikaj namiętnych, patetycznych sformułowań, konwencjonalnych frazesów, formalizmów („urzędymów”), przesadnej grzeczności.

Dawka 3. Używaj krótkich, zrozumiałych wyrażeń. Trudne i fachowe określenia wyjaśniaj prostymi słowami. Zaczynaj od definicji, a dopiero po niej podaj trudny termin.

Dawka 4. Rozwijaj skróty przy pierwszym użyciu. Wyjątek możesz zrobić tylko dla skrótów powszechnie znanych, jak NFZ lub ZUS.

Dawka 5. Stosuj wyrazy konkretne zamiast abstrakcyjnych i ogólnych.

Tabletki z gramatyką – połknij 4 tabletki

Bez czasowników w tekście nie dzieje się nic. Nikt nic nie robi. Pusto. Jak na ulicach podczas kwarantanny. Oto kilka naszych tabletek, które wprowadzą tekst w ruch. Ożywią go.

Tabletka 1. Stosuj czasowniki. Pobudzają one czytelnika, budzą skojarzenia z ruchem, ze zmianą, tworzą wciągającą, zrozumiałą historię.

Tabletka 2. Czynności wyrażaj za pomocą czasowników (np. „płacić”). Unikaj form, które zamieniają je na przymiotniki (np. „płacący”), przysłówki (np. „płacąc”) lub rzeczowniki (np. „płacenie”).

Tabletka 3. Zastępuj formy bezosobowe (np. „ustalono”, „podaje się”) formami osobowymi. Niech Twój czytelnik wie, kto wykonuje daną czynność. Wyjątkiem od tej zasady są tylko dwie, rzadko spotykane sytuacje – gdy nie znasz wykonawcy lub nie jest istotne, kto nim jest.

Tabletka 4. Nie nadużywaj strony biernej. Wtedy wykonawca staje się mniej ważny, a na pierwsze miejsce wysuwa się rzecz. Odwracasz w ten sposób naturalną ważność informacji.

Zastrzyki przeciwko złym relacjom – zaaplikuj 6 zastrzyków

Dobre relacje z innymi to podstawa dobrego samopoczucia. Odbiorca pisma czuje się dziwnie i obco, gdy nadawca trzyma go na dystans i nie zwraca się do niego bezpośrednio. Co zatem autor powinien zrobić? Zaaplikować sobie 6 naszych zastrzyków!

Zastrzyk 1. Często nazywaj siebie w pierwszej osobie („ja”, „my”). Gdy piszesz w imieniu instytucji, pisz „my” zamiast „NFZ”. Odbiorca odczyta nazwę instytucji z nagłówka i logo.

Zastrzyk 2. Używaj form „Pani”, „Pan” lub „Państwo” (gdy nie znasz płci swojego odbiorcy lub piszesz do firmy). Forma „Ty” jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zwracasz się do masowego odbiorcy – na stronach internetowych, w ulotkach, poradnikach, formularzach, instrukcjach, tekstach promocyjnych.

Zastrzyk 3. Nazwy nadawcy (to Ty) i zwroty do odbiorcy powinny pojawiać się na zmianę i często – najlepiej w każdym wersie. Wtedy pismo przypomina rzeczywistą rozmowę i widać, kto się z kim komunikuje.

Zastrzyk 4. Stosuj nie tylko rzeczowniki („Państwa”, „Pana”), ale i zaimki („nasze”) oraz formy czasownikowe („prosimy”, „może Pan złożyć”).

Zastrzyk 5. Unikaj nakazowego tonu, straszenia, opresji, wyniosłości, pouczenia. Nie traktuj odbiorcy jak petenta, ale jak partnera.

Zastrzyk 6. Uważaj na potoczną formę czasownika w zdaniach ze słowem „Państwo”. Używaj trzeciej osoby – pisz „przedstawili Państwo” zamiast „przedstawiliście Państwo”.